

HE 151/2020 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 7 ja 48 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kestävän metsätalouden määräaikaista rahoituslakia. Laki on voimassa 31.12.2020 saakka. Voimassaoloa ehdotetaan esityksessä pidennettäväksi kolmella vuodella eli vuoden 2023 loppuun asti. Metsätaloutta koskevien valtiontukisääntöjen uudistamistyö on EU:ssa viivästynyt, minkä vuoksi lain voimassaoloa on tarpeen jatkaa. Lisäksi muutettaisiin lain muuta julkista tukea koskevaa säännöstä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 31.12.2020.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
2.1 Rahoituslaki	3
2.2 EU:n valtiontukisäännöt ja esityksen riippuvuus komission hyväksynnästä	4
2.3 Uuden metsätalouden kannustinjärjestelmän valmistelu	5
2.4 Arviointia	5
3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
3.1 Keskeiset ehdotukset.....	6
3.2 Pääasialliset vaikutukset.....	6
4 Muut toteuttamisvaihtoehdot	7
5 Lausuntopalaute.....	8
6 Voimaantulo	8
7 Toimeenpano ja seuranta	8
8 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	9
LAKIEHDOTUS	10
Laki kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 7 ja 48 §:n muuttamisesta.....	10
LIITE	11
RINNAKKAISTEKSTI.....	11
Laki kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 7 ja 48 §:n muuttamisesta.....	11

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Kestävän metsätalouden määräaikainen rahoituslaki (34/2015), jäljempänä *rahoituslaki*, on voimassa vuoden 2020 loppuun saakka. Metsätaloutta koskevien valtiontukisääntöjen uudistamistyö on EU:ssa viivästynyt ja komission tarkoituksena on pidentää metsätaloutta koskevien valtiontuen suuntaviivojen soveltamista kahdella vuodella. Tähän liittyen maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt säädöshankkeen rahoituslain voimassaoloajan jatkamiseksi siihen saakka, kunnes uusi uusien valtiontukisääntöjen mukainen tukijärjestelmä otetaan käyttöön.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä. Valmistelun aikana on selvitetty EU:n valtiontukisääntöjen sisältöä.

Hallituksen esityksestä antoivat lausunnon valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Suomen metsäkeskus, Suomen Riistakeskus, Tapio Oy, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf, Metsäteollisuus ry, Bioenergia ry, OTSO Metsäpalvelut Oy ja METO – Metsäalan asiantuntijat ry.

Säädöshankkeen tiedot kuten edellä mainitut lausunnot ja niiden yhteenveto löytyvät valtioneuvoston internet-sivulta [Säädösvalmistelu ja kehittämishankkeet valtioneuvostossa](#) tunnistella [MMM001:00/2020](#)

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Rahoituslaki

Rahoituslaki tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2015. Rahoituslaissa säädetään metsätalouden tuista. Tukijärjestelmä perustuu Euroopan unionin valtiontukisääntöihin, ja Euroopan unionin komissio on hyväksynyt tukijärjestelmän. Tukijärjestelmä on määräaikainen ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 2020. Tuet ovat harkinnanvaraisia ja ne myönnetään vuosittain käytettävissä olevan myöntämisvaltuuden ja määrärahojen puitteissa. Myöntämispäätösten ehtojen mukaan metsäkeskuksen tulee myös tukea maksettaessa ja päätettäessä tässä yhteydessä tuen lopullisesta määrästä ottaa huomioon tarkoitukseen vuosittain osoitetun myöntämisvaltuuden ja määrärahan jäljellä oleva määrä. Tukea ei makseta, jos metsäkeskuksella ei ole kyseisenä vuonna käytettävissä varoja tuen maksamiseen. Tällöin tuki siirtyy maksettavaksi seuraavana vuonna.

Rahoituslain tavoitteena on kannustaa yksityisiä maanomistajia metsiensä kestäväan hoitoon ja käyttöön tavalla, jolla yksityistalouden tavoitteiden ohella voidaan saavuttaa myös yhteiskunnan metsäpolitiikalle ja metsien käytölle asettamat tavoitteet. Tukijärjestelmällä kannustetaan maanomistajia tekemään taloudellisesti ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, joilla edistetään metsävarojen suotuisaa kehittymistä, metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamista sekä ilmastonmuutokseen sopeutumista pitkäjänteisesti.

Rahoituslaissa tuet jaetaan kolmeen ryhmään: ekologiset ja metsän kasvua edistävät tuet, tiverkosto sekä metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitäminen ja metsäluonnon hoito.

Ekologisia ja metsän kasvua edistäviä tukia voidaan myöntää taimikon varhaishoitoon, nuoren metsän hoitoon, terveyslannoitukseen ja suometsien hoitoon. Tieverkoston tuki koskee yksityisteiden perusparannusta ja uuden metsätien rakentamista. Metsien biologisen monimuotoisuuden ylläpitämiseksi myönnetään ympäristötukea. Metsäluonnon hoidon tuen säännökset sisältyvät ympäristötuen säännösten kanssa rahoituslain samaan lukuun.

Rahoituslain tukien ehdoista, määrästä ja niiden määräytymisperusteista säädetään kestävän metsätalouden rahoituksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (594/2015). Muut rahoitusta koskevat säädökset ovat metsätalouden ympäristötuen laskennassa käytettävästä puukuutiometrin keskikantohinnasta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (1043/2019) ja kestävän metsätalouden rahoitukseen liittyvien asiakirjojen sisältövaatimuksista annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (622/2015).

Rahoituslain tukien myöntämiseen, maksamiseen, valvontaan ja muihin vastaaviin seikkoihin sovelletaan rahoituslain lisäksi myös valtionavustuslakia (688/2001). Rahoituksen myöntäminen, maksaminen ja valvonta kuuluvat Suomen metsäkeskukselle, jäljempänä *metsäkeskus*. Metsäkeskusorganisaatiosta säädetään Suomen metsäkeskuksesta annetussa laissa (418/2011), jäljempänä *metsäkeskuslaki*. Metsäkeskuslaissa säädetään metsäkeskuksen tehtävistä ja tehtävien organisoinnista. Rahoituslain tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä.

2.2 EU:n valtiontukisäännöt ja esityksen riippuvuus komission hyväksynnästä

Rahoituslain tuet perustuvat Euroopan komission antamiin maa- ja metsätalouseläiden valtiontukea vuosina 2014–2020 koskeviin suuntaviivoihin (2014/C 204/01). Maa- ja metsätalouseläiden valtiontukea koskevat suuntaviivat luovat puitteet sille, millaisia tukia ja missä määrin Euroopan komissio tulee hyväksymään jäsenmaissa kohdistettavaksi metsiin suuntaviivojen voimassaoloaikana. Suuntaviivoja sovelletaan vuoden 2020 loppuun saakka. Komissio kuuli tammihelmikuussa 2020 kansalaisia, yhdistyksiä ja viranomaisia luonnoksesta, jonka mukana edellä mainittujen valtiontukien pidennettäisiin vuodelle. Maa- ja metsätalouseläiden saaman alustavan tiedon mukaan pidennys olisi kuitenkin vuoden 2022 loppuun saakka eli nykyiset suuntaviivat olisivat siten voimassa vuoden 2022 loppuun saakka. Komission tarkoituksena on uudistaa edellä mainitut vuosia 2014–2020 koskevat valtiontukien suuntaviivat.

Jatkossa sovellettavien maa- ja metsätalouseläiden suuntaviivojen sisältö riippuu paljolti siitä, mitä sääntöjä maatalouden kehittämistukeen sovelletaan jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimia strategiasuunnitelmia koskevan asetusehdotuksen puitteissa. Strategiasuunnitelmia koskeva asetusehdotus on ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (COM(2018) 392 final). Kyseisen asetuksen hyväksymistä koskeva lainsäädäntömenettely on vielä kesken, joten perussäädöstä ja siihen liittyviä delegoituja ja täytäntöönpanosäädöksiä ei pystytä hyväksymään ajoissa, jotta uuden lainsäädännön täytäntöönpano voisi alkaa 1. tammikuuta 2021.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 4 artiklassa säädetään tiettyjä voimassa olevaan tukeen tehtäviä muutoksia yksinkertaistetusta ilmoitusmenettelystä. Kyseisen artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan yksinkertaistetulla ilmoituslomakkeella on mahdollista ilmoittaa

voimassa olevan hyväksytyt tukiohjelman jatkaminen enintään kuudella vuodella talousarviota korottamalla tai korottamatta. Yksinkertaistetulla menettelyllä on mahdollista myös hyväksytyt tukiohjelman talousarvion korottaminen yli 20 prosenttia (a alakohta) ja hyväksytyt tukiohjelman soveltamisperiaatteiden tiukentaminen, tuki-intensiteetin tai tukikelpoisten kustannusten alentaminen (c alakohta). Rahoituslain osalta kyse olisi asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettua tukiohjelman jatkamisesta samanlaisena kuin se on nyt voimassa, mutta kuitenkin täsmentäen muuta julkista tukea koskevaa säännöstä. Tämän esityksen oikeudellinen perusta tulee edellä kuvatussa yksinkertaistetusta ilmoitusmenettelystä. Maa- ja metsätalousministeriö on tehnyt kyseisen ilmoituksen syyskuussa 2020, jotta komission hyväksyntä saataisiin riittävän ajoissa. Ilmoituksen mukaan nykyisen tukijärjestelmän voimassaoloa jatkettaisiin vuoden 2023 loppuun asti. Samalla komissiolle ilmoitettiin tukiohjelman hyväksymisen jälkeen tehdyt teknilliset muutokset ja muuta julkista tukea koskevan säännöksen uusi täsmällisempi muotoilu.

2.3 Uuden metsätalouden kannustinjärjestelmän valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on laatia esiselvitys Euroopan unionin sen rahoituskauden metsätalouden kannustejärjestelmästä 2020-luvulla osana Kansallista metsästrategia 2025:ttä. Työryhmän toimikausi on 15.3.2019–31.12.2020. Tavoitteena on, että selvitys on niin yksityiskohtainen, että sen perusteella voidaan laatia varsinainen hallituksen esitys. Valmistuvan selvityksen tulee sisältää muun muassa ehdotukset tuettavista toimenpiteistä, tuen myöntämisen edellytyksistä ja tuen tasosta. Lisäksi selvityksessä tulee ottaa huomioon Euroopan unionin valtioneuvoston säännöt. Tuettavien toimenpiteiden osalta selvityksestä tulee ilmetä ehdotettujen toimenpiteiden oikeusperusta ja ehdotusten tulee olla julkisen sektorin kehittämisestä tehtyjen päätösten mukaisia.

Hankkeen tiedot löytyvät valtioneuvoston internet-sivulta [Säädösvalmistelu ja kehittämishankkeet valtioneuvostossa](#) tunnisteella [MMM004:00/2019](#)

2.4 Arviointia

Esityksen valmistelun aikana ei ole ollut tarkempaa tietoa, mihin mennessä komissio saa hyväksytyt uudet maa- ja metsätalouden valtiontuen suuntaviivat. Kuten edellä käy ilmi, uusien valtiontuen suuntaviivojen valmistelu on riippuvainen muun maatalouspolitiikkaa koskevan lainsäädännön valmistelusta, joka on viivästynyt. Maa- ja metsätalousministeriö arvioi, että uuden tukijärjestelmän notifiointi voi vaatia kuukausien ajan. Tarkempaa arviota ei ole mahdollista tehdä, koska uusien valtiontuen suuntaviivojen sisällöstä ei ole tietoa. Tärkeää kuitenkin on, että nykyisen ja uuden tukijärjestelmän käyttöönoton väliin ei tulisi taukoa. Tästä syystä esityksessä katsotaan, että nykyistä tukijärjestelmää tulisi tässä vaiheessa jatkaa kolmella vuodella. Tarkoituksena kuitenkin on, että nykyinen tukijärjestelmä olisi voimassa vain siihen saakka, kunnes saadaan uusi tukijärjestelmä voimaan. Lisäksi tulisi varata aikaa tarvittaville tietojärjestelmämuutoksille.

Nykyisen rahoituslain mukaisten tukien maksatuksiin on budjetoitu valtion talousarviossa vuosittain määrärahaa 56 miljoonaa euroa momentille 30.40.44 (Tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen). Momentille osoitetun myöntämisvaltuuden vuotuinen määrä on ollut keskimäärin 59 milj. euroa. Lisäksi momentille 30.40.45 (Metsäluonnon hoidon edistäminen) on budjetoitu valtion talousarviossa määrärahaa noin 7 miljoonaa euroa. Mikäli tukijärjestelmän voimassaoloa jatketaan esityksen mukaisesti, tulee momentilla säilyttää vastaavansuuruinen vuotuinen määräraha- ja valtuustaso, jotta yksityismetsien metsän- ja luonnonhoidon sekä perusparannustöiden työmäärät säilyvät nykyisellä tasolla ja jotta määrärahaa on käytettävissä riittävästi aikaisempien vuosien valtuuden käytöstä aiheutuviin tukimaksatuksiin.

3 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Rahoituslain 48 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laki olisi voimassa 31 päivään joulukuuta 2023. Lain voimassaoloaikaa pidennettäisiin kolmella vuodella. Tarkoituksena kuitenkin on, että nykyinen tukijärjestelmä on voimassa vain siihen saakka, kunnes uusi tukijärjestelmä saadaan voimaan.

Rahoituslain 48 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että rahoituslain nojalla myönnetty tuki tulisi maksaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2026. Kun lain voimassaoloa jatkettaisiin kolmella vuodella, pidennettäisiin vastaavasti myös tukien maksuaikaa.

Rahoituslain 7 §:ää, joka koskee muuta julkista tukea, ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtionavustuslain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua julkisen tuen tai verojärjestelmän kautta myönnetyn etuuden sijaan pykälässä viitattaisiin ainoastaan etuuteen julkisista varoista. Etuus julkisista varoista on laajempi käsite kuin valtiontuki. Valtiontuella tarkoitetaan EU-oikeudessa etuutta valtion varoista, joka kohdistuu taloudelliseen toimintaan. Valtiontukea voi olla myös verojärjestelmän kautta myönnetty etuus. Myös pykälässä etuudella tarkoitettaisiin muun ohella verojärjestelmän kautta myönnettyjä etuuksia. Pykälässä tarkoitettu etuus voitaisiin myöntää muunakin etuutena kuin rahoituksena kuten esimerkiksi tavaroiden ja palvelujen muodossa. Julkisista varoista myönnetty etuus voidaan antaa valtion varojen lisäksi kunnan, muun julkisyhteisön tai julkisoikeudellisen laitoksen taikka säätien varoista. Lisäksi julkisista varoista myönnetty etuus voidaan antaa Euroopan unionin varoista osittain tai kokonaan.

Voimassa olevan lain 7 §:ää on tarpeen muuttaa, koska valtionavustuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu julkinen tuki ei sisällä tavaroina ja palveluina myönnettävää tukea. Luonnonsuojelulakiin (1096/1996) on tarkoitettu lisätä uusi luku, jonka nojalla voidaan myöntää tukea tavaroina ja palveluina (YM024:00/2020). Hallituksen esitys on annettu eduskunnalle elokuussa 2020 ([HE 116/2020](#) vp). Luonnonsuojelulain nojalla myönnetty tuki voisi olla päällekkäinen rahoituslain tukien kanssa (metsäluonnon hoitohankkeet ja ympäristötukisopimus). Voimassa olevan rahoituslain 7 §:n 1 momentin mukaan tukea ei voida myöntää, jos rahoitettavaan työhön tai toimenpiteeseen on myönnetty valtionavustuslain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua julkista tukea tai verojärjestelmän kautta myönnettävää tukea taikka näitä tukia yhdessä. Pykälän 2 momentti taas koskee niitä tilanteita, joissa metsäkeskus on ensin myöntänyt tuen ja tuen maksamisen jälkeen käy ilmi, että kyseiseen työhön tai toimenpiteeseen on lisäksi myönnetty edellä mainittua muuta julkista tukea tai tukia. Tällöin rahoituslain nojalla myönnetty tuki perittäisiin takaisin. Valtionavustuslain esitöiden mukaan (HE 63/2001 vp) valtionavustuslain 4 §:n julkista tukea koskeva määritelmä vastaa pitkälti muualla lainsäädännössä olevia julkisen tuen määritelmiä. Valtionavustuslain esitöissä viitataan yritystuen yleisistä ehdoista annettuun lakiin (786/1997). Laki on kumottu. Kyseisen kumotun lain 2 §:ssä yritystuella tarkoitetaan elinkeinotoimintaan annettavaa valtion avustusta ja korkotukea sekä sellaista lainaa, takausta, takuuta tai muuta rahoitusta, johon sisältyy saajalle tukea. Ehdotettu uusi pykälä, jossa viitattaisiin etuuteen julkisista varoista, ottaisi siten huomioon myös tavaroina ja palveluina myönnettyt tuet.

3.2 Pääasialliset vaikutukset

Metsänhoito- ja metsänparannustöiden rahoittaminen yksityismetsissä tukee Kansallinen metsästrategia 2025:ssä metsien hoidolle ja käytölle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Terveet ja hyväkasvuiset metsät edesauttavat osaltaan luonnonvarojen ilmastokestävää hoitoa Suomessa. Vuosittain valtion tukemaa taimikon varhaishoitoa tehdään noin 40 000 hehtaarilla, nuo-

HE 151/2020 vp

ren metsän hoitoa noin 125 000 hehtaarilla, terveyslannoitusta noin 15 000 hehtaarilla ja suometsän hoitoa noin 20 000 hehtaarilla. Terveyslannoituksen pinta-alojen odotetaan nousevan nykyisestä tuhkalannoitusten suoritemäärien kasvaessa. Lisäksi metsäteiden perusparannuksia valmistuu vuosittain noin 1 000 kilometriä ja uutta metsätietä noin 90 kilometriä.

Metso-ohjelmaan sisältyvien, yksityismetsien vapaaehtoiselle luonnonhoidolle asetettujen tavoitteiden toteutusta edistetään rahoituslain nojalla rahoittamalla metsätalouden ympäristötukisopimuksia noin 2 500 hehtaarin verran vuodessa ja metsäluonnon hoitohankkeita noin 300 hehtaaria vastaavan määrän.

Työllisyysvaikutukset käytössä olevalla määräraha- ja myöntämisvaltuustasolla on noin 2 000 henkilötyövuotta. Tukijärjestelmän hoitotyöt työllistävät sekä maanomistajia että heille palvelua tarjoavia yrityksiä. Tukijärjestelmän jatkuvuus luo edellytyksiä kestävänsä metsätalouden harjoittamiselle. Metsätalouden toimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen ovat pitkäjänteistä toimintaa, erityisesti maanomistajien yhteistoimintaa vaativissa hankkeissa.

Ehdotus ei aiheuta muutoksia viranomaistoimintaan. Toiminta jatkuu nykyisen kaltaisena. Rahoituslain toimeenpanon kustannuksiin käytetään tällä hetkellä metsäkeskuksen toimintaan myönnetystä valtionavustuksesta noin 6 miljoonaa euroa ja noin 70 henkilötyövuotta.

Tukijärjestelmästä aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäättöksen ja valtion talousarvion mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

Käytössä olevien tietojärjestelmien käyttöaika jatkuu ehdotuksen mukaisen jatkoajan verran. Ehdotus mahdollistaa myös tulevan valtioneuvoston kauden mukaisen kannustinjärjestelmän käsitteilyssä tarvittavien tietojärjestelmien toteuttamisen ennen uuden kannustejärjestelmän voimaan tuloa.

Rahoituslain ympäristövaikutuksia on kuvattu rahoituslain esitöissä ([HE 138/2014 vp](#), yleisperustelujen 4.3 luku).

4 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Esitykselle ei nähdä muita vaihtoehtoja. Toki olisi mahdollista säätää, että rahoituslaki olisi voimassa ehdotettua lyhyemmän ajan. Tällöin olisi kuitenkin olemassa riski siitä, ettei uutta metsätalouden tukijärjestelmää ehditä hyväksyttäväksi riittävän nopealla aikataululla komissiossa ja että nykyisen ja uuden tukijärjestelmän väliin tulisi tauko.

Esityksen valmistelun yhteydessä on myös pohdittu, mitä vaihtoehtoja on tukijärjestelmän jatkamiselle valtioneuvoston päätösten puitteissa. Yksi vaihtoehto olisi tehdä niin sanottu ryhmänotifikaatio samassa yhteydessä, kun maa- ja metsätalousministeriö ilmoittaa komissiolle muidenkin tukiohjelmien voimassaolon jatkamisesta kahdella vuodella. Ryhmänotifikaatio tarkoittaa yksinkertaistettua menettelyä, jolla ilmoitetaan useiden tukiohjelmien voimassaolon jatkamisesta samanaikaisesti. Tällöin edellytyksenä on, ettei tukiohjelman sisältöön tehdä muita muutoksia. Tässä mielessä ryhmänotifikaatiomenettely muistuttaa edellä 2.2 luvussa mainittua yksinkertaistettua ilmoitusmenettelyä tukiohjelmien jatkamisesta. Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvin todennäköisenä, että uudet metsätaloutta koskevat valtiontuen suuntaviivat julkaistaan niin myöhäisessä vaiheessa, ettei uutta tukijärjestelmää ole mahdollista saattaa voimaan ilman, että tukijärjestelmien välille tulisi tauko. Maa- ja metsätalousministeriö on saanut paljon palautetta siitä, ettei tukijärjestelmien välille saisi tulla taukoa. Jos uudet suuntaviivat julkaistaan vain noin puoli vuotta ennen niiden voimaantuloa, uutta tukijärjestelmää koskevan lain valmis-

teluun jää liian lyhyt aika. Uuden tukijärjestelmän sisällöstä päättää ensin eduskunta. Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön valmistuttua arviolta marras- tai joulukuussa voitaisiin käynnistää ilmoitusmenettely komissiolle. Ilmoitusmenettelyyn voi mennä puoli vuotta tai enemmänkin aikaa. Lisäksi on mahdollista, että komissio edellyttää säädösmuutoksia ennen kuin tukijärjestelmä voidaan saattaa voimaan. Esityksessä ehdotettu menettely katsotaan tukijärjestelmän toimeenpanon kannalta tarkoituksenmukaisimmaksi tavaksi edetä eikä ryhmänotifikaatiota katsota toteutuskelpoiseksi vaihtoehdoksi.

Esityksen valmistelun aikana on pohdittu myös sitä vaihtoehtoa, että tukijärjestelmän sisältöön tehtäisiin jo tässä vaiheessa sisällöllisiä muutoksia tuen myöntämisen edellytyksiin. Tällöin ei kuitenkaan olisi mahdollista hyödyntää edellä 2.2 luvussa kuvattua yksinkertaistettua menettelyä. Näin ollen tällöin tukiohjelmaa koskevat muutokset arvioitaisiin komissiossa edellä kuvatussa menettelyssä, jonka käsittelyyn komissiossa voi mennä aikaa puoli vuotta tai enemmänkin. Menettely voitaisiin käynnistää vasta, kun eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön sisältö on valmistunut (marras- tai joulukuu). Tällöin tauko tukijärjestelmien välille tulisi jo ensi vuoden alusta. Edellä on jo todettu, että maa- ja metsätalousministeriö on saanut sidosryhmiltä palautetta, ettei tukijärjestelmien väliin saisi syntyä taukoa. Tällaista tavallista notifikaatiomenettelyä ei tästä syystä katsota toteutuskelpoiseksi vaihtoehdoksi.

Edellä olevan perusteella esityksessä on päädytty siihen, ettei tässä vaiheessa tehdä muuta julkista tukea koskevan säännöksen tarkastamisen lisäksi muita sisällöllisiä muutoksia nykyiseen tukijärjestelmään ja että lain voimassaoloa jatkettaisiin kolme vuotta. Tämä on mahdollista tehdä valtioneuvoston päätöksillä yksinkertaistetussa menettelyssä (ks. 2.2 luku edellä).

5 Lausuntopalaute

Lausunnonantajat kannattivat nykyisen kestävänsä metsätalouden määräämisen rahoituslain voimassaoloajan jatkamista kolmella vuodella. Useimmat lausunnonantajat mainitsivat tässä yhteydessä sen, että on tärkeää, että tukijärjestelmä jatkuisi voimassa ilman taukoa. Kolme lausunnonantajaa esitti muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön.

Lausuntoyhteenvedo löytyy valtioneuvoston internet-sivulta [Säädösvalmistelu ja kehittämissankkeet valtioneuvostossa](#) tunnisteella [MMM001:00/2020](#)

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 31.12.2020.

7 Toimeenpano ja seuranta

Rahoituslaki tuli voimaan 1.6.2015. Metsäkeskuksella on rahoituslain toimeenpanoon toimivat tietojärjestelmät ja menettelyt.

8 Suhde perustuslakiin ja sääätämijärjestys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että rahoituslaki olisi voimassa vuoden 2023 loppuun saakka. Tältä osin kysymys on 1 päivänä kesäkuuta 2015 käyttöön otetun metsätalouden tukijärjestelmän voimassaolon jatkamisesta siihen saakka, kunnes uusi tukijärjestelmä on saatu hyväksyttyä komissiolla ja uutta tukijärjestelmää koskeva uusi rahoituslaki voimaan.

Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Mainitun pykälän mukaan lähtökohtana on, että asetukset antaa valtioneuvosto ja että ministeriö voidaan valtuuttaa antamaan asetuksia lähinnä teknisluonteisissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisheikoissa asioissa. Valtuutuksen tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen.

Rahoituslaissa säädetyt tuet ovat harkinnanvaraisia ja toimenpiteitä rahoitetaan vuosittain käytävissä olevien määrärahojen puitteissa. Harkinnanvaraisten etuuksien perusteista on säädetty rahoituslaissa. Tukien käsittelyyn sovellettaisiin pääsääntöisesti myös valtionavustuslakia (688/2001). Suomen metsäkeskus toimisi rahoituslain tukien osalta valtionapuviranomaisena. Metsäkeskuksen myöntämän tuen takaisinperintää ja ympäristötukisopimuksen purkamista ja irtisanomista koskevien päätöksiä osalta valtionapuviranomaisena toimisi kuitenkin Ruokavirasto. Tämän nykyisen käytännön taustalla on se, ettei metsäkeskus ole viranomainen. Metsäkeskus hoitaa sille lain nojalla annettuja julkisia hallintotehtäviä. Perustuslain 124 §:n nojalla annettuihin julkisiin hallintotehtäviin ei voi liittyä merkittävän julkisen vallan käyttöä. Tästä syystä osa valtionapuviranomaisen tehtävistä olisi jatkossakin Ruokavirastolla.

Tarkoituksena on, että nykyisen rahoituslain tukijärjestelmä säilyisi ennallaan. Rahoituslain ai-neelliset ja menettelylliset säännökset säilyisivät ennallaan. Sama koskee valtuussäännöksiä. Rahoituslain suhdetta perustuslakiin on yksityiskohtaisemmin tarkasteltu rahoituslain esitöissä (HE 134/2014 vp, Suhde perustuslakiin ja sääätämijärjestys).

Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksiin liittyen Euroopan unionin komissio seuraa jatkuvasti jäsenvaltioiden kanssa niiden voimassa olevia tukijärjestelmiä. Komission harjoittama valtiontukien yleisvalvonta perustuu tukiohjelmien ilmoittamiseen eli notifiointiin komissiolle, niiden hyväksymiseen komissiossa sekä jäsenmaiden raportointiin tukiohjelmien soveltamisesta. Rahoituslain tukijärjestelmä on notifioitu komissiolle ja myös tukijärjestelmän voimassaolon jatkaminen edellyttää komission hyväksyntää. Rahoituslain 7 §:ää, joka koskee muuta julkista tukea, ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtionavustuslain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua julkisen tuen tai verojärjestelmän kautta myönnetyn etuuden sijaan pykälässä viitattaisiin ainoastaan etuuteen julkisista varoista. Vaatimus liittyy EU:n valtioneuvoston päätösten vaatimuksiin. Ehdotettu uusi pykälä, jossa viitattaisiin etuuteen julkisista varoista, ottaisi siten huomioon myös tavaroina ja palveluina myönnetyt tuet.

Edellä esitetyn perusteella hallitus katsoo, että esitys ei sisällä sellaisia ehdotuksia, joiden vuoksi esitystä ei voitaisi käsitellä tavallisessa lainsäätämijärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 7 ja 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 7 § ja 48 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

7§

Muu julkinen tuki

Tämän lain nojalla myönnettävän tuen edellytyksenä on, ettei rahoitettavaan työhön tai toimenpiteeseen ole myönnetty muuta etuutta julkisista varoista.

Tämän lain nojalla myönnetty tuki peritään takaisin, jos tuen maksamisen jälkeen käy ilmi, että työhön tai toimenpiteeseen on myönnetty muu etuus julkisista varoista.

48 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tämä laki on voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Tämän lain muita kuin tuen myöntämistä koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen lain voimassaoloajan päätyttyä. Tämän lain nojalla myönnetty tuki tulee maksaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2026.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 5.10.2020

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

Laki

kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain 48 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) 7 § ja 48 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Muu julkinen tuki

Muu julkinen tuki

Tämän lain nojalla myönnettävän tuen edellytyksenä on, ettei rahoitettavaan työhön tai toimenpiteeseen ole myönnetty valtionavustuslain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua julkista tukea tai verojärjestelmän kautta myönnettävää tukea taikka näitä tukia yhdessä.

Tämän lain nojalla myönnetty tuki peritään takaisin, jos tuen maksamisen jälkeen käy ilmi, että työhön tai toimenpiteeseen on myönnetty 1 momentissa tarkoitettua muuta julkista tukea.

Tämän lain nojalla myönnettävän tuen edellytyksenä on, ettei rahoitettavaan työhön tai toimenpiteeseen ole myönnetty *muuta etuutta julkisista varoista*.

Tämän lain nojalla myönnetty tuki peritään takaisin, jos tuen maksamisen jälkeen käy ilmi, että työhön tai toimenpiteeseen on myönnetty *muu etuus julkisista varoista*.

48 §

48 §

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tämä laki on voimassa 31 päivään joulukuuta 2020.

Tämän lain muita kuin tuen myöntämistä koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen lain voimassaoloajan päätyttyä. Tämän lain nojalla myönnetty tuki tulee maksaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2023.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tämä laki on voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Tämän lain muita kuin tuen myöntämistä koskevia säännöksiä sovelletaan kuitenkin tämän lain nojalla myönnettyyn tukeen lain voimassaoloajan päätyttyä. Tämän lain nojalla myönnetty tuki tulee maksaa viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2026.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .